

KONSULTANT KRAJOWY w dziedzinie Psychoterapii Uzależnień

Dr hab. Barbara Bętkowska-Korpała, prof. UJ

LITERATURA OBOWIĄZKOWA

DO PAŃSTWOWEGO EGZAMINU SPECJALIZACYJNEGO Z DZIEDZINY PSYCHOTERAPIA UZALEŻNIEŃ – SESJE 2025

1. Bętkowska-Korpała B., Modrzyński R., Celebucka J., Kotowska J., Olszewska-Turek K. (2020). *Podręcznik E-POP dla terapeutów uzależnień*. Warszawa, PARPA: załącznik 1. Zalecenia do tworzenia i realizowania programów ograniczania picia alkoholu w placówkach leczenia uzależnień z 2016 roku (wersja dostępna na stronie www.parpa.pl;
[file:///C:/Users/babetkowska/Downloads/PODRECZNIK%20E-POP%20DLA%20TERAPEUTOW%20UZALEZNIEN%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/babetkowska/Downloads/PODRECZNIK%20E-POP%20DLA%20TERAPEUTOW%20UZALEZNIEN%20(3).pdf))
  - Załącznik 1.
2. Bętkowska-Korpała B., Gąsior K., Maciek-Haściło B., Ryniak J. (2016). *Krótkoterminowa terapia par*. Warszawa, PARPA. (wersja dostępna na stronie www.parpa.pl;
[file:///C:/Users/babetkowska/Downloads/Krotkotermiowa%20terapia%20par.%20Proces%20zdrowienia%20w%20uzaleznieniu%20-%20tresc%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/babetkowska/Downloads/Krotkotermiowa%20terapia%20par.%20Proces%20zdrowienia%20w%20uzaleznieniu%20-%20tresc%20(1).pdf))
  - Strony: 8-38.
3. Bętkowska-Korpała B. (red.) (2009). *Uzależnienia w praktyce klinicznej*. Warszawa, Wydawnictwo Parpamedia. Rozdziały: 1, 11, 13, 14
4. Cierpiątkowska L, Chodkiewicz J. Uzależnienie od alkoholu. Oblicza problemu. Wydawca: Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2020
Rozdziały: 1, 5, 7
5. Connors G.J., DiClemente C.C. Velasquez M.M., Donovan D.M. (2015). *Etapy zmian w terapii uzależnień. Wybór i planowanie interwencji*. Kraków, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
  - Rozdziały: 1-4, 11.
6. Czabała J. Cz. (2013). *Czynniki leczące w psychoterapii*. Wydawnictwo Naukowe PWN, 2013 (wyd.nowe)
7. Erickson CK. Nauka o uzależnieniach. Od neurobiologii do skutecznych metod leczenia. Wydawca: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2020
Rozdziały: 2 i 3
8. Grzegorzewska I., Cierpiątkowska L. (2018). *Uzależnienia behawioralne*. Warszawa, PWN,

- Strony: 17-53; 76-92; 114-141
9. Grzegorzewska I., Cierpiałkowska L., Borkowska A.R. (2020). *Psychologia kliniczna dzieci i młodzieży*. Warszawa, Wydawnictwo PWN.
    - Rozdziały: 3,5,11,14,15,16.
  10. Jabłoński P., Bukowska B., Czabała Cz. (red.) (2012). *Uzależnienie od narkotyków. Podręcznik dla terapeutów*. Warszawa, Wydawnictwo KBPN.
    - Rozdziały: 1, 7, 8, 13, 14, 16, 20.
  11. Prochaska J.O., Norcross J.C. (2006). *Systemy psychoterapeutyczne. Analiza transteoretyczna*. Warszawa, Instytut Psychologii Zdrowia, Polskie Towarzystwo Psychologiczne.
    - Rozdział 1.
  12. Mellibruda J., (2011). *Siedem ścieżek integracji psychoterapii*, Warszawa, Instytut Psychologii Zdrowia Polskie Towarzystwo Psychologiczne.
  13. Miller P.M. (red) (2013). *Terapia uzależnień. Metody oparte na dowodach naukowych*. Warszawa, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.
  14. Wiergowski M., Sein Anand J. Alkohol i człowiek - toksyczny związek. Wydawca: PZWL, Warszawa 2023
    - Rozdziały: 8: str 213-252 oraz 9: str 390-413 i 429-455

Literatura zalecana

1. Arden J.B. (2017). *Neuronauka w terapeutycznym procesie zmiany*. Kraków, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
2. Badura Madej W., Dobrzyńska-Mersterhazy A. (2000). *Przemoc w rodzinie. Interwencja kryzysowa i psychoterapia*. Kraków, WUJ.
3. Beck AT, Wright FD., Newman CF. B.S.Liese BS. (2007). *Terapia poznawcza uzależnień*. Kraków, WUJ.
4. Bętkowska-Korpała B. (2013). *Osobowościowe uwarunkowania dynamiki zdrowienia u osób uzależnionych*. Kraków, Wydawnictwo Medycyna Praktyczna.
5. Bętkowska-Korpała B., Gąsior K., Maciek-Haściło B., Ryniak J. (2016). *Krótkoterminowa terapia par*. Warszawa, PARPA. (wersja dostępna internetowo: www.parpa.pl)
6. Bętkowska-Korpała B., Modrzyński R., Celebucka J., Kotowska J., Olszewska-Turek K. (2020). *Podręcznik E-POP dla terapeutów uzależnień*. Warszawa, PARPA,
7. Bętkowska-Korpała B. (red.) (2009). *Uzależnienia w praktyce klinicznej*. Warszawa, Wydawnictwo Parpamedia,.

8. Bętkowska-Korpała B., Ryniak J., Zawadzka B., Jankowski P., Kuźniewski M., Kawecka-Jaszcz K. (2004). Program grupowej terapii psychologicznej w kompleksowym leczeniu osób uzależnionych od nikotyny w ramach prewencji chorób układu krążenia — doświadczenia własne. *Psychoterapia*, 4 (131), s. 69-76.
9. Bomba J. (2010) Superwizja z perspektywy psychodynamicznej. *Psychoterapia*, 3 (154) s. 5-10.
10. Cierpiałkowska L. Sęk H. (2016). *Psychologia kliniczna*. Wydawnictwo naukowe PWN.
11. Cierpiałkowska L., Chodkiewicz J. (2020). *Uzależnienie od alkoholu. Oblicza problemu*. Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN.
12. Cierpiałkowska, L., Grzegorzewska I. (2016). *Dzieci alkoholików w perspektywie rozwojowej i klinicznej*. Poznań: Wyd. Naukowe UAM.
13. Cierpiałkowska L., Ziarko M. (2010). *Psychologia uzależnień – alkoholizm*. Warszawa, Wydawnictwo Akademickie i Profesjonalne.
14. Chodkiewicz J. (2010). *Odbić się od dna? Rola jakości życia w przebiegu i efektach terapii osób uzależnionych od alkoholu*. Rozdział 2.: Determinanty przebiegu i efektów terapii uzależnienia od alkoholu, s. 45-76. Łódź, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
15. Chodkiewicz J. (2006). Zapobieganie nawrotom w chorobie alkoholowej — przegląd piśmiennictwa. *Psychiatria*, 3, (3), s. 105–111.
16. Chodkiewicz J. (2014). Głód alkoholu – konceptualizacja, wybrane modele i metody pomiaru. *Alkoholizm i Narkomania*, 27: 265-272
17. Chrzastowski S. (2014). *Nie tylko schemat. Praktyka systemowej terapii rodzin*. Warszawa: Wydawnictwo Paradygmat.
18. Connors G.J., DiClemente C.C. Velasquez M.M., Donovan D.M. (2015). *Etapy zmian w terapii uzależnień. Wybór i planowanie interwencji*. Kraków, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
19. Cooper M. (2010). *Efektywność psychoterapii i poradnictwa psychologicznego. Wyniki badań i praktyka kliniczna*. Warszawa, Instytut Psychologii Zdrowia Polskie Towarzystwo Psychologiczne.
20. Czabała J. Cz. (2013). *Czynniki leczące w psychoterapii*. Wydawnictwo Naukowe PWN, 2013.
21. de Barbaro B. (red.) (2006). *Wprowadzenie do systemowego rozumienia rodziny*. Kraków: Wydawnictwo UJ.
22. Denning P., Little J. (2019). *Pokonać nałóg. Metoda redukcji szkód w terapii uzależnień od alkoholu i narkotyków*. Kraków, WUJ.

23. Erickson C.K. (2010). *Nauka o uzależnieniach, od neurobiologii do skutecznych metod leczenia*. Warszawa, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego.
24. Fudała J. (2015). *Motywowanie do zmiany zachowań. Poradnik dla osób pomagających*. Warszawa, Wydawnictwo Edukacyjne Remedium.
25. Fudała J. (2017). *Poza paradygmatem abstynencji – ograniczenia picia alkoholu jako cel terapii*. Warszawa, Wydawnictwo Edukacyjne Remedium.
26. Gabbard GO., Roberts LW., Crisp-Han H., Ball V., Hobday G., Rachal F. (2013). *Profesjonalizm w psychiatrii*. Kraków, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
27. Gałęcki P. (red.) (2022). *Badanie stanu psychicznego. Rozpoznania według ICD-11.*, Wrocław, Edra Urban & Partner
28. Garland C., (2015). *O grupach*, tom I-II. Oficyna Ingenium.
29. Gąsior K. (2010). *Funkcjonowanie noo-psychospołeczne i problemy psychiczne u Dorosłych Dzieci Alkoholików*, Warszawa: Difin, s.15-129.
30. Gelso Ch.J., Hayes J.A. (2004). *Relacja terapeutyczna*. Gdańsk, GWP.
31. Gilbert M. C., Evans K., (2010). *Superwizja w psychoterapii*. Gdańsk, GWP.
32. Górniak L., Józefik B. (red.) (2003). *Ewolucja myślenia systemowego w terapii rodzin: od metafory cybernetycznej do dialogu i narracji*. Kraków, Wydawnictwo UJ.
33. Grzegorzewska I. (2013). *Odporność psychiczna dzieci alkoholików*. Warszawa, Wyd. Naukowe Scholar.
34. Grzesiuk L. (2005). Procesy i zjawiska w psychoterapii. Dynamika relacji pacjent — terapeuta. Zjawisko przeniesienia. W: Grzesiuk L. *Psychoterapia. Teoria. Podręcznik akademicki*, s. 356–374. Warszawa, ENETEIA Wydawnictwo Psychologii i Kultury.
35. Grzegorzewska I., Cierpiałkowska L. (2018). *Uzależnienia behawioralne*. Warszawa, PWN,
36. Grzegorzewska I., Cierpiałkowska L., Borkowska A.R. (2020). *Psychologia kliniczna dzieci i młodzieży*. Warszawa, Wydawnictwo PWN.
37. Habrat B. (2022). Leki stosowane w terapii uzależnień. W: Rybakowski J. (red.) *Psychofarmakologia kliniczna*, s. 309-326. Warszawa, PZWL.
38. Habrat B. (2016). *Nałogi behawioralne*. Warszawa, Wydawnictwo Instytut Psychiatrii i Neurologii.
39. Habrat B. (red.) (2016). *Zaburzenia uprawiania hazardu i inne tak zwane nałogi behawioralne*. Warszawa, Wydawnictwo Instytut Psychiatrii i Neurologii.
40. Hayes S.C., Hofmann S.G. Ponad DSM. (2022). *Ku alternatywnej, opartej na procesach diagnozie i terapii zaburzeń psychicznych*. Sopot, GWP, rozdz. 1, 3 i 4.

41. Herman J. (2020). Trauma. Od przemocy domowej do terroru politycznego. Warszawa, Wydawnictwo Czarna Owca.
42. Hill C.H., Castonguay L.G. (2017). *Transformacje w psychoterapii. Korekcyjne doświadczenie w podejściu poznawczo-behawioralnym, humanistycznym i psychodynamicznym*. Warszawa, Wydawnictwo Zielone Drzewo Instytut Psychologii Zdrowia PTP.
43. Hoch E., Zimmermann P., Henker J., Rohrbacher H., Noack R., Bühringer G., Wittchen H.U. *CANDIS Modułowy program terapii dla problemowych użytkowników przetworów konopi. Podręcznik*. www.kbpn.gov.pl
44. Jabłoński P., Bukowska B., Czabała Cz. (red.) (2012). *Uzależnieni od narkotyków. Podręcznik dla terapeutów*. Warszawa, Wydawnictwo KBPN. (wersja dostępna internetowo na stronie Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii).
45. Jakima S., Muldner-Nieckowski Ł., Wilejczyk A. (2022). *Hiperseksualność*. Warszawa, PZWL,
46. Jakubczyk A., Wojnar M. (2009). Znaczenie impulsywności w przebiegu i rozwoju uzależnienia od alkoholu. *Alkoholizm i Narkomania*, 22(4), 387-397
47. Janowski R. (2019). Obserwacje dotyczące problemów superwizantów. *Terapia Uzależnienia i Współuzależnienia*, 5
48. Jedliński K., Jedlińska J., Kołodziejczyk-Stryjek A. (2019). Procesy doświadczenia i zmiany na treningu interpersonalnym. W: Fijewska M. (red.) *Psychoterapia a doświadczenie*. Warszawa, INTRA. Warszawa, strony 213 – 236
49. Jelonkiewicz I. (2018). Co się dzieje w relacji superwizyjnej? *Psychoterapia*, 4 (187) 69-80.
50. Junik W. (2011). *Resilience, część pierwsza (s.11-43)*. Warszawa, Parpamedia.
51. Kaczmarczyk I. (2021). Terapeuta na krawędzi- doświadczenia korekcyjne w superwizji. *Terapia Osób Uzależnionych i ich Bliskich*, 1
52. Kaczmarczyk, I. (2020). Focusing w terapii osób uzależnionych. *Terapia Osób Uzależnionych i ich Bliskich*, 3
53. Kaczmarczyk, I. (2020). Momenty zmiany w psychoterapii doświadczeniowej. *Terapia Uzależnienia i Współuzależnienia*, 1,
54. Kalat J.W. (2020). *Biologiczne podstawy psychologii*, Rozdział 14 (14.1): Nadużywanie substancji psychoaktywnych, s. 558-569. Warszawa: Wydawnictwo Naukowo PWN.
55. Kluczyńska S., Czabała J.Cz. (2021). *Interwencja kryzysowa. Wybrane zagadnienia*. Warszawa, Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, s. 111-147.

56. Kowalczyk R., Stola A. (2021). *Chemsex. Ujęcie wielodyscyplinarne*. Warszawa, Wydawnictwo Lekarskie PZWL.
57. Kubacka-Jasiecka D. (2010). *Interwencja Kryzysowa. Pomoc w kryzysach psychologicznych*. Warszawa, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne.
58. Kuztal J., Piasecka M. (2018). Współczesne podejścia do terapii uzależnień dzieci i młodzieży – przegląd stanowisk teoretycznych i empirycznych. *Edukacja Elementarna w Teorii i Praktyce*, 13(4/50), s. 85-102.
59. Lelonek-Kuleta B. (2020). Uzależnienia behawioralne na tle współczesnej wiedzy o uzależnieniach. *Studia Społeczne*, 12 (1), 97-103
60. Litwa- Janowska A. (2021). Superwizja w pandemii. *TOUiB*, 1.
61. McMackin R.A., Newman E., Fogler J.M., Keane T.M. (red.) (2015). *Terapia traumy. Teoria i praktyka terapii opartej na dowodach*. Gdańsk, Harmonia Universalis.
62. McWilliams N. (2021). *Diagnoza psychoanalityczna*. Sopot, GWP.
63. Mellibruda J., (2011). *Siedem ścieżek integracji psychoterapii*, Warszawa, Instytut Psychologii Zdrowia Polskie Towarzystwo Psychologiczne.
64. Mellibruda J., Sobolewska-Mellibruda Z. (2006). *Integracyjna psychoterapia uzależnień - teoria i praktyka*, str. 68-225. Warszawa, Instytut Psychologii Zdrowia Polskie Towarzystwo Psychologiczne.
65. Miller P.M. (red) (2013). *Terapia Uzależnień. Metody oparte na dowodach naukowych*. Warszawa, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.
66. Miller WR, Rollnick S. (2014). *Dialog motywujący. Jak pomóc ludziom w zmianie*. Kraków, WUJ.
67. Miller WR., Forcehimes AA., Zweben A. (2014). *Terapia uzależnień. Podręcznik dla profesjonalistów*. Kraków, WUJ.
68. Minuchin S., Reiter D., Borda C. (2018). *Kunst terapii rodzinnej*. Warszawa: Wydawnictwo Paradygmat.
69. Modrzyński R. (2017). *Abstynencja czy ograniczenie picia? Rozdział 2.: Teoria zachowania zasobów – nowe perspektywy dla terapii uzależnień*, s.64-89. Warszawa, Difin.
70. Monti PM., Abrams DB., Kadden RM., Cooney NL. (1994). *Psychologiczna terapia uzależnienia od alkoholu – przewodnik do trening konstruktywnych zachowań*. Warszawa, Instytut Psychologii Zdrowia i Trzeźwości. Polskie Towarzystwo Psychologiczne.
71. Naar-King S., Suarez M. (2012). *Wywiad motywujący z młodzieżą i młodymi dorosłymi*. Kraków, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

72. Najavits L.M. (2010). *Poszukiwanie bezpieczeństwa. Terapia PTSD i nadużywania substancji psychoaktywnych*, s.1-70. Kraków, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
73. O'Farrell T.J., Fals-Stewart W. (2008). *Behawioralna terapia par w leczeniu uzależnienia od alkoholu i narkotyków*. Warszawa, Parpamedia.
74. Ogińska-Bulik N. (2016). Objawy stresu pourazowego i potraumatyczny wzrost u kobiet doznających przemocy w rodzinie. *Psychiatria i Psychoterapia*, 3, 15-29.
75. Okun B. (2002). *Skuteczna pomoc psychologiczna*. Warszawa, IPZ PTP.
76. Pawlik J., Skowrońska J., (2008). *Superwizja w pracy z grupami*. [w:] *Psychoterapia analityczna. Procesy i zjawiska grupowe*. (red. Jerzy Pawlik). Warszawa, Wyd. Eneteia.
77. Popiel A., Pragłowska E. (2013). *Superwizja w terapii poznawczo-behawioralnej. Koncepcje, procedury, narzędzia*. Część I. Zagadnienia ogólne, s.21-90. Kraków, WUJ.
78. Poprawa R. (2015). „Skazani na problemy”. *W poszukiwaniu osobowościowych uwarunkowań angażowania się mężczyzn w picie alkoholu*. Rozdział 2.: Ogólny, transakcyjny model uwarunkowań angażowania się w używanie alkoholu oraz ryzyka rozwoju problemów i zaburzeń z nim związanych, s.34-63. Warszawa, Wydawnictwo Naukowe Scholar.
79. Prochaska J.O., Norcross J.C. (2006). *Systemy psychoterapeutyczne. Analiza transteoretyczna*. Warszawa, Instytut Psychologii Zdrowia, Polskie Towarzystwo Psychologiczne. Str.: 2-106; 186-223; 306-456; 526-592.
80. Pużyński S., Wciórka J. (2022). *ICD -10 - Klasyfikacja zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania w ICD-10. Badawcze kryteria diagnostyczne*. Kraków - Warszawa, Uniwersyteckie Wydawnictwo Medyczne Vesalius (rozpoznanie od F10-F19 oraz F43 i F63).
81. Rakowska J.M. (2021). *Skuteczność zapobiegania zaburzeniom psychicznym i ich leczenia: wnioski z badań dla praktyki klinicznej*. Rozdział 1. (s.23-37), rozdział 5.12 (s.197-204). Warszawa, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.
82. *Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2022 r.* www.parpa.pl ,s. 18-31, 49-51, 58-61, 64-66.
83. Rowicka M. *Uzależnienia behawioralne. Profilaktyka i Terapia*. (2015). Warszawa, Fundacja Praesterno.
84. Ryniak J. (2022). *Znaczenie stylu przywiązania w budowaniu sojuszu superwizyjnego*. *Terapia Osób Uzależnionych i ich Bliskich*, 3

85. Ryniak J., Świątek L. (2008). Diagnoza osób współuzależnionych. *Terapia Uzależnienia i Współuzależnienia*, 3, s.5-7.
86. Sobolewska-Mellibruda Z. (2011). *Psychoterapia Dorosłych Dzieci Alkoholików. Strategie, procedury i opisy przypadków pracy psychoterapeutycznej*. Warszawa, Wydawnictwo Zielone Drzewo Instytut Psychologii Zdrowia PTP.
87. Samochowiec A., Chęć M., Kołodziej Ł., Samochowiec J. (2015) Zaburzenia używania alkoholu: Czy nowe kryteria diagnostyczne implikują zmianę strategii terapeutycznych? *Alkoholizm i Narkomania*, 28, 55-63.
88. Schneider CM., Corey G. (2002). *Grupy. Metody grupowej pomocy psychologicznej*. Warszawa, IPZ PTP.
89. Spada M. (2019). *Terapia poznawczo-behawioralna w leczeniu problemowego picia alkoholu. Podręcznik terapeuty*. Rozdziały 1-4., s. 19-206. Warszawa, Difin.
90. Sobolewska Z. (2008). Psychoterapia współuzależnienia w podejściu integracyjnym. *Terapia Uzależnienia i Współuzależnienia*, 6, s.16-20.
91. Sobolewska Z. (2008). Współuzależnienie – koncepcja i psychoterapia. *Terapia Uzależnienia i Współuzależnienia*, 4 (s.19-22) i 5 (s.9-11).
92. Stefaniak W. (2015). Poradnictwo par. Paradygmat poznawczo-behawioralny. W: Czabała C., Kluczyńska S. (red.), *Poradnictwo psychologiczne*, s.188-227. Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN.
93. Suwała M., Gerstenkorn A. (2006). Rozpoznawanie problemów alkoholowych u osób w wieku powyżej 65 lat. *Gerontologia Polska*, 14(4), 172–178.
94. Szulc A., Koweszko T., Gałęcki P. (2017). *Samobójstwo*. Medyk, Warszawa
95. Tatarsky A. (2007). *Redukcja szkód w psychoterapii. Nowe podejście w leczeniu uzależnień od narkotyków i alkoholu*. Warszawa, KBPN.
96. Tomalski R., Pierkiewicz, I.J. (2020). Złożony zespół stresu pourazowego. *Psychiatr Psychol Klin*, 20 (1), p. 54–60.
97. Trębińska-Szumigraj E. (2010) *Współuzależnienie matek narkomanów*. Gdańsk, GWP.
98. Vinogradov, S., Yalom I., (2007) *Psychoterapia grupowa. Krótki przewodnik dla terapeutów*. IPZ, Warszawa
99. Widera-Wysoczańska, A. (2010). *Mechanizmy przemocy w rodzinie. Z pokolenia na pokolenie*. Warszawa: Difin/Engram.
100. Wiśniewska K. (2019). Pacjenci sądowi z zaburzeniami psychicznymi. *Terapia Uzależnienia i Współuzależnienia*, 4 s.5-7 i 2019,6.s.18-20.
101. Wojnar M. (2022). Farmakoterapia uzależnienia od alkoholu. w: Rybakowski J.(red.). *Psychofarmakologia kliniczna*. Warszawa, PZWL.

102. Wojnar M. (red.) (2017). *Medyczne aspekty uzależnienia od alkoholu*. Warszawa, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
103. Woronowicz B. (2009). *Uzależnienia. Geneza, terapia, powrót do zdrowia*, str. 279-323. Warszawa, Media Rodzina i Wydawnictwo Edukacyjne Parpamedia.
104. Woronowicz B. (2009). *Uzależnienia. Geneza, terapia, powrót do zdrowia*. Warszawa, Media Rodzina i Wydawnictwo Edukacyjne Parpamedia.
105. Yalom I, Leszcz M. (2006). *Psychoterapia grupowa – teoria i praktyka*. Kraków, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
106. Zalewski B., Pinkowska-Zielińska H. (red.) (2021). *Diagnoza w psychoterapii par. Diagnoza par w różnych podejściach*. Warszawa, PWN.
107. Zawilska J. B., Wojcieszek J., Andrzejczak D. (2016). *Dopalacze i leki OTC- nowi gracze na scenie związków psychoaktywnych*. Łódź, Wydawnictwo Uniwersytet Medyczny w Łodzi. 2016

Czasopisma zalecane w języku polskim:

Alkoholizm i Narkomania, Psychiatria i Psychologia Kliniczna, Psychiatria Polska, Psychoterapia, Serwis Informacyjny Uzależnienia (wcześniej Narkomania), Terapia Osób Uzależnionych i ich Bliskich (wcześniej TUiW).